

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi

**ULUSLARARASI
DÜŞÜNCE ve SANATTA MEVLÂNÂ
Sempozyum Bildirileri**

**INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
MAWLÂNÂ JALÂLADDÎN RUMÎ
IN THOUGHT and ART
Papers**

May, 25-28 Mayıs 2006
Çanakkale
Türkiye/Turkey

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ VE MEVLÂNA ARAŞTIRMALARINA KATKILARI

Yrd. Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü ve Fen-Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı ABD Öğretim Üyesi

(ÖZET)

Cumhuriyetimizin kurulması ve Tekke ve Dergâhlar Kanununun çıkmasıyla kapatılan Mevlâna Dergâhı daha sonra M.K. Atatürk'ün emirleriyle Müze olarak açılmıştır (1926). Bu tarihten itibaren ferdi olarak yapılan çalışmalar 1946 yılında Konya Halkevi tarafından düzenlenen bir Şeb-i Arûs töreniyle kurumsallığa kavuşmuştur. İleriki dönemlerde çeşitli kurumlar tarafından düzenlenen bu törenler, 1989 yılından günümüze kadar da Konya Valiliği, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi'nin ortaklaşa gerçekleştirdiği etkinliklerle gerçekleştirilmiştir. Selçuk Üniversitesi ayrıca, 1985 yılında başlatmış olduğu Ulusal ve Uluslararası Mevlâna Kongrelerini, bünyesinde kurulan Selçuklu Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirirken, uzun yıllardır amaçladığı Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni de Mayıs 2005 yılında açarak bu konuda daha yoğun çalışmalar yapmayı plânlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna Araştırmaları, Selçuk Üniversitesi, Şeb-i Arûs Törenleri

SELÇUK UNIVERSITY AND ITS CONTRIBUTIONS TO THE MEVLANA RESEARCH

(ABSTRACT)

The Mevlâna Dergâh, closed after the establishment of the Turkish Republic and the enactment of the Tekâya and Zevâyâ Law (the law related to dervish recluses and lodges), was reopened as a museum in 1927 with the order of M. K. Atatürk. Individual studies from then on were taken into consideration formally after the Sheb-i Arus ceremony organized by Konya Community Centre in 1946. These ceremonies later held by various foundations have been carried out with cooperative activities of the Konya Province, Konya Metropolitan Municipality and Selçuk University since 1989. Besides, Selçuk University organized national and international conferences on Mevlâna after 1985 under the control of Selçuklu Research Centre, and also the Research Centre of Rumi, intended for a long time to be established, was founded in May 2005 with the goal of more specific studies on this issue.

Keywords: Mevlâna studies, Selçuk University, Sheb-i Arus ceremonies

GİRİŞ

Mevlâna'nın döneminde bizzat kendisi tarafından şerh edilen eserleri, Hakk'a yürütmesinden sonra kurumsallaşan Mevlevîlik Tarikatı geleneği çerçevesinde Post-nişîn, Dede ve Mesnevîhân gibi makâm ve unvanlarla yerine getirilmiştir. Tarikat içinde yer alan ve genellikle şifâî açıklamalara dayanan bu oluşumların haricinde, özellikle Mevlevî yada muhib olan şâir, edib ve yazarlar da yüzyıllar boyunca telif ettikleri eserleriyle Mevlâna'nın düşünce sistemini dönemi insanlarına aktarmaya çalışmışlardır. Çoğunluğu Anadolu ve Balkanlar'da olmak üzere üç kıtada kurulan 140'a yakın Mevlevîhâneler ve XVII. yüzyılda açılmaya başlanan Dârü'l-Mesnevî'ler de Mevlâna araştırmalarını gönül zenginliği çerçevesinde "aşk" temasıyla işlemişlerdir.

1925 yılında Tekke ve Dergâhların kapatılıp Konya'daki Merkez Dergâhın Haleb'e nakledilmesinden sonra uzun bir müddet bu konuda çalışma yapılmamıştır. Maarif Vekaleti'nin Şark-İslâm Klâsikleri çerçevesinde Mesnevî'yi Mevlâna ahfadından eski Post-nişîn Velede Çelebi'ye tercüme ettirmesi ise (I-VI c. İstanbul, 1942-46) belki de bu sahada çalışanları cesaretlendirmiştir. 1925'ten önce yüzyıllarca Dergâhta yapılan Şeb-i Arûs törenleri de uzun bir aradan sonra 1943 yılındaki Konya Halkevi'nde düzenlenen bir tören ve yine Mevlâna ahfadından Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk'un verdiği bir konferansla tekrar hayata geçirilmiştir. 1950 yılına kadar Konya, İstanbul ve Ankara'daki çeşitli salonlarda kişisel gayretlerle gerçekleştirilen bu "Düğün Gecesi" 1950-1960 yılları arasında Konya Belediye Başkanlığının öncülüğüyle İhtifal Heyeti kurularak mûsikî ve Semâ gösterileriyle yine bazen sinema salonlarında, bazen de kahvehânelerde icrâ edilmiştir.

1960-1986 yılları arasında ise bu törenler önce Dr. M. Ferit Uğur'un (2 yıl) sonra ise Feyzi Halıcı'nın başkanlığını yaptığı *Konya Turizm Derneği*'ne devredilmiş ve bu dernek de üzerine düşen bu mânevî görevi yerine getirmeye çalışmıştır. Tabi ki bu dönemdeki Şeb-i Arûs törenleri de çeşitli

salonlarla birlikte genelde Konya Kapalı Spor Salonu'nda ve sınırlı mekân imkânlarıyla gerçekleştirilmiştir.

1987 ve 1988 yılındaki törenler yine aynı şartlar altında bu kez Konya Belediyesi'nin hizmetleriyle gerçekleştirilmiştir.

1989 yılından itibaren ise kurumlar arası bir organizeyle Konya Valiliği İl Kültür (ve Turizm) Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi elemanlarınca oluşturulan *Mevlâna'yı Anma Törenleri Tertip Komitesi* 10-17 Aralık tarihleri arasında icrâ edilen bu törenleri düzenlemişlerdir. Konferans, sempozyum, panel, kongre ve sergi gibi bilimsel toplantıların da düzenlendiği bu törenlerde sâdece Semâ izlenmesi değil, Mevlâna ve Mevlevîlik kültürü hakkında bilgi verilmesi de amaçlanmıştır. Bu üç kurumun organizesiyle düzenlenen bu anma etkinlikleri her yıl daha da geliştirilerek uluslararası bir boyut kazanmış ve 13 yıl süren inşaatının ardından 2003 yılında tamamlanan Mevlâna Kültür Merkezi'nde yapılar olmuştur.

Mevlâna Araştırmalarının Kurumsallaşması Çalışmaları

Tespit edebildiğimiz kadarıyla 1924 yılında Midhat Bahari'nin (Beytur) bir yardım kampanyası başlatarak Mevlâna'nın eserlerini ve bu sahada yazılmış diğer eski harfli kitapları neşretmek ve daha sonra da Türkçe, Fransızca, Almanca ve İngilizce'ye tercüme yoluyla insanların hizmetine sunmayı amaçlaması, bu konudaki ilk girişim olmuştur. Midhat Bahari'nin bu çabaları üç-beş dostunun başısladığı yardım çerçevesinde kalmış ve bu faydalı düşünce hayata geçirilememiştir.

Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk da 1949 yılında *Mevlâna Muhibleri Cemiyeti* adıyla bir dernek kurmuş ve Mevlâna'nın eserlerini yayınlama amacıyla bir yardım kampanyası başlatmıştır. Bu cemiyet de o günün şartlarında sadece dostların yardımlarından oluşan 275 TL. kadar para toplayabilmiş ve herhangi bir faaliyet gerçekleştirememiştir. Ancak Prof.Dr. Uzluk, önemine inandığı bu hizmetini kendi maddî imkânlarıyla kurduğu bir matbaa aracılığıyla kısmen hayata geçirirse de birkaç yayın yaptıktan sonra bütçesi elvermediği için matbaasını satmak zorunda kalmıştır. Prof.Dr. Uzluk daha sonra, 19 Aralık 1955 günü Ankara'da yayınlanan Zafer Gazetesi'ndeki "Mevlâna Enstitüsü" başlıklı makalesinde bu arzusunu dile getirerek Adnan Menderes Hükümeti'nden yardım talep etmiş ve Enstitünün kurulması halinde hiçbir ücret almadan burada çalışmakla birlikte, hatırı sayılır miktarda para, iki daire, 40 yıldır topladığı dokümanlar ve Veled Çelebi'den kendisine intikal eden materyalleri buraya bağışlayacağını belirtmiştir. (Mevlâna Araştırmalarının Kurumsallaşma Kronolojisi için bkz. EK: 1)

Prof. Hamdi Ragıp Atademir de "*Mevlâna Tetkikleri ve Konya*" başlığı ile yazdığı makalesinde *Mevlâna Enstitüsü* adını anıp bu konunun kişiler bazında değil, kurumsal ve bilimsel olarak gerçekleştirilmesini dile getirmiştir. Prof. Atademir'in 1955 yılında yazdığı bu makalesini, benzer taleplerle ulusal ve yerel basında 2004 yılına kadar yayınlanan onlarca makale takip edecektir. (Bu makalelerin Bibliyografyası için bkz. EK: 2)

9 Aralık 1968 tarihine gelindiğinde ise dönemin Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, aynı bakanlığın Kültür Müsteşarı Mehmet Önder ve Senatör Feyzi Halıcı bir basın toplantısı düzenleyerek Konya'da *Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü* adıyla bir merkezin açılacağı müjdesini verirler. Bu tarihten sonra çalışmalara başlanıp 1973'te binası tamamlanan bu Enstitü, ne acıdır ki 1978'e kadar hiçbir işlev görmeden âtil bir vaziyette kalmış; bu tarihte de tabelası bile sökülerek binasına İl Halk Kütüphanesi yerleştirilmiştir.

İlk Süreli Yayınlar

Konya Turizm Derneği tarafından 1953 yılında başlatılan Mevlâna ile ilgili makale neşri ve düzenlenen seminerlerin genellikle "*Mevlâna Güldestesi*" adıyla yayınlanması (1964-1983) konu ile ilgili yayın geleneğini başlatmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesi de aynı adı devam ettirerek Aralık aylarında davet ettiği konuşmacıların metnini 8 kitap halinde yayınlamıştır (1991-1998). Ayrıca Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırma Merkezi de yapmış olduğu bilimsel etkinliklerin tebliğlerini yayınlamıştır (1985-2003, I-XVIII c.) ilgililerin istifadesine sunmuştur.

1940'lı yıllardan itibaren başta Konya Halkevi (1943) ve Konya Gazeteciler Cemiyeti (1955) gibi yerel birimlerin ve Resimli Hayat Mecmuası (1953), Tarih Mecmuası (1955), Türk Düşüncesi (1955), Tarih-Coğrafya Dünyası (1959), Türk Yurdu (1964), Çağrı (1965) ve Türk Edebiyatı (1974) gibi ülke genelinde dağıtım yapan dergilerin "*Mevlâna Özel Sayısı*" yayınlamaları da daha sonraki yıllarda yapılan benzer yayınlara örnek teşkil etmiştir.

Selçuk Üniversitesi ve Mevlâna Araştırmaları

1975 yılında kurulan Selçuk Üniversitesi, kurumsal alanda doğan boşluğu doldurmak amacıyla 1979 yılında Edebiyat Fakültesi bünyesinde *Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü*'nü hayata geçirmiştir. 13 Temmuz 1979 gün ve 16695 sayılı Resmî Gazete'de Yönetmeliği yayınlanan bu Enstitü de

benzerleri gibi kısa ömürlü olmuş, 6 Kasım 1981 tarihinde üniversitelerin yeniden yapılanması çerçevesinde kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından lağvedilmiştir.

1985 yılına gelindiğinde ise Enstitü olmasa da en azından bir Merkezle bu çalışmaları yürütmeyi amaçlayan Selçuk Üniversitesi, Selçuklular dönemi tarihi ile birlikte Mevlâna ve Mevlevîlik kültürünü de incelemek amacıyla *Selçuklu Araştırma Merkezi* (SÜSAM)'ni kurmuştur (2 Mayıs 1985). 2005 yılına gelinceye kadar Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili 3'ü Uluslararası olmak üzere kongre, sempozyum, panel, konferans ve sergi gibi 30'u aşkın bilimsel faaliyet gerçekleştiren ve tebliğlerini yayınlayan bu Merkez, üzerine düşen görevi hakkıyla yerine getirmiştir (Bu Merkezin gerçekleştirdiği faaliyetler için bkz. EK: 3). Selçuk Üniversitesi rektörlüğü 1996 yılında Mevlâna adını taşıyan ayrı bir Merkez kurmak için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na müracaat etmişse de olumlu bir cevap alamamıştır (13 Haziran 1996).

Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi

1950'li yıllardan itibaren dillendirilmeye başlanan ve yukarıda belirtildiği gibi, biri Milli Eğitim Bakanlığı (1973), diğeri de Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan (1979) Enstitüler hiçbir işlev göremeden kapanmışlardı. Mevlâna adını taşıyan bir Enstitünün veya bu olmazsa bir Araştırma Merkezinin kurulması ise üniversitemiz eski rektörlerinden Prof.Dr. Halil Cin ve Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu hocalarımızın hep gündemindeydi. Çeşitli girişimlerin sonuçsuz kalması bu konuda yapılacak çalışmaları aksatmadı ve 1985 yılında kurulan Selçuklu Araştırmaları Merkezi fedakâr çalışmalarıyla bu boşluğu doldurmaya çalıştı.

2004 yılına gelindiğinde, üniversitemizin yeni rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan da gerekliliğine inandığı bu Merkezi kurmak için çalışmalara başlanmasını istedi. Geçmişten alınan tecrübelerden de faydalanılarak hazırlanan dosyalar, üniversitemizin 16 Haziran 2004 tarihli Senato kararıyla Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na gönderildi. İlgili dosyalarla birlikte uzun bir gerekçenin de yazıldığı bu başvurunun Sonuç bölümünde;

“Sadece ülkemizde değil tüm dünyada yoğun ilgi gören Mevlâna ve onun düşünce sistemiyle olgunlaşıp yüzyıllarca ilgi odağı olan Mevlevîlik kültürü, sanatı ve müziksinin yankılarını inceleyip araştırarak, bu yöndeki çalışmalara katkı sağlayacak; bu suretle ender değerlerimizden olan ve dünyada sevgi ve barış timsali olarak tanınan Mevlâna'yı, doğru bilgilerle araştırıp ülkemizin tanıtılması açısından kullanacak “Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi”nin kurulmasını teklif etmekteyiz.”

denilerek bu Merkeze duyulan ihtiyaç dile getirildi ve YÖK'ün “olur”una sunuldu.

Başvurudan sonra çeşitli kurullardan geçen Merkez teklifi, 10 ay kadar sonra 11 Mart 2005 tarihli YÖK Genel Kurul Toplantısı'nda görüşülerek kabul edildi. Bu aynı zamanda YÖK'e bağlı olarak açılan ilk Mevlâna Araştırma Merkezi de demek oluyordu. Yılların özlemi olarak beklenen bu Merkezin Yönetmeliği de 17 Mayıs 2005 tarih ve 25818 Sayılı Resmi Gazete'de yer alarak resmen hayata geçmiş oldu (Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin Yönetmeliği için bkz. EK: 4). Bu tarihten hemen sonra Merkezin açılış çalışmalarını yürüten Yard.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan tarafından Kurucu Müdür olarak görevlendirildi. Merkez, kısa süre içerisinde üniversitemizin ilgili fakültelerinden 31 kişilik Genel Kurul'un belirlenmesi ve bu üyeler içinden seçilen 3 kişilik Yönetim Kurulu'yla çalışmalarına başladı.

Merkezin Amaçları

Kurulduktan hemen sonra üniversite bünyesinde görev yapan konu ile ilgili 100'ü aşkın bilim adamını bir araya getirerek “*Mevlâna Araştırmalarında Yöntem, Yapılması Gerekenler ve Karşılaşılan Sorunlar*” adıyla Mevlâna Araştırmacıları Şûrası (5 Mayıs 2005) yapan Merkez, burada konuşulan ve tartışılan konular çerçevesinde alt yapı çalışmalarına başladı. İlk etkinlikleri ise 7-17 Aralık 2005 tarihleri arası Konya'da yapılan Uluslararası 732. Vuslat Törenleri çerçevesinde oldu (Bu etkinliklerin ayrıntısı için bkz. EK: 5).

Merkez, Hz. Mevlâna ailesinin Konya'ya geliş tarihi olan 3 Mayıs ve Şeb-i Arûs kutlamaları olan 7-17 Aralık tarihlerinde yılda iki kez rutin olarak Panel veya Konferans gibi bilimsel toplantılar yapmak, ayrıca konu ile ilgili Sergiler düzenlemenin yanı sıra 3-4 yılda bir de uluslararası Kongre düzenlemeyi plânlamaktadır.

Merkezin asıl hedeflerinden biri de bibliyografya çalışmalarını başlattığı “*Mevlâna Kitaplığı ve Dokümantasyon Merkezi*”dir. Üniversite olanakları ve yurt içi ve dışı fonlardan istifade edilerek kurulması düşünülen bu merkezde Mevlâna ve Mevlevîlikle ilgili her türlü dokümanın kitap, CD veya diğer formatlarda toplanması arzu edilmektedir. Uzun soluklu bir proje olan bu dokümantasyon merkezinin amacı da yurt içi ve dışından gelen araştırmacılara ihtiyaç duydukları her türlü dokümanın bir arada sunulması olacaktır. Ayrıca başta ülkemizde olmak üzere Amerika ve İran gibi yurt dışındaki bir çok üniversitede hazırlanmış olan Doktora Tezlerinin de tespitine başlanmış olup, bu çalışmalar da

bu merkeze getirilerek yapılacak incelemelerden sonra gerekli olanları imkânlar çerçevesinde yayınlanmaya çalışılacaktır.

Yine ilk sayısı Mayıs 2007'de çıkarılması düşünülen ve yılda iki kez yayınlanacak olan hakemli bir dergi de konu ile ilgili spesifik çalışmaların yer alması bakımından önem arz edecektir.

Bilimsel anlamda yapılacak bu çalışmalarla birlikte şimdiden -özellikle Türkiye çapında ve yurt dışından- yapılan müracaatlar çerçevesinde Farsça, Mesnevî Şerhi ve Mevlâna'yı doğru anlama gibi seminerlerin yanı sıra, Hat, Tezhip, Ney, Semâ vb. kurslar da düzenleyerek bilimsel ve kültürel anlamda ilgililere hizmet vermek Merkezin görevlerinden biri olacaktır.

EK: 1

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARININ KURUMSALLAŞMA KRONOLOJİSİ

1924; Midhat Bahari'nin (Beytur) bir yardım kampanyası başlatarak Mevlâna'nın eserlerini ve bu sahada yazılmış diğer eski harfli kitapları neşrederek daha sonra da Türkçe, Fransızca, Almanca ve İngilizce'ye tercüme yoluyla insanların hizmetine sunmayı amaçlaması. Midhat Bahari bu çalışması sonucu üç-beş dostunun bağışladığı yardım haricinde para toplayamamış ve bu faydalı amacına ulaşamamıştır.

1949; F. Nâfiz Uzluk tarafından Mevlâna'nın eserlerini yayınlama amacıyla '*Mevlâna Muhibleri Cemiyeti*'nin kurulması. Bu cemiyet de o günün şartlarında sadece dostların yardımlarından oluşan 275 TL. kadar para toplayabilmiş ve herhangi bir faaliyet gerçekleştirmemiştir.

1953; Prof. Hamdi Ragıp Atademir'in "*Mevlâna Tedkikleri ve Konya*" başlığı ile yazdığı makalesinde şu ana kadar tespit edebildiğimiz kadarıyla ilk kez *Mevlâna Enstitüsü*'nü dile getirip, bilimsel araştırmaların gerekliliğine işaret etmesi.

1955-1968; *Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü*'nün açılmasına dair çeşitli gazete ve dergilerde Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk, M. Refî Cevad Ulunay, Abdülbâki Gölpınarlı, Cahit Öztelli, Mehmet Önder, Nezihe Araz, Arslan Ergüç, Prof.Dr. Abdülkâdir Karahan ve Sezai Karakoç gibi ehil kişiler tarafından kaleme alınan onlarca makalenin yayınlanması.

1968; Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem tarafından *Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü*'nün Konya'da inşaatına başlanacağı müjdesinin verilmesi.

1973; Mevlâna Müzesi karşısındaki *Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü* binasının tamamlanıp, Hz. Mevlâna'nın 700. Vuslat Yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde gösterişli bir törenle hizmete açılması.

1973-1978; Açılan Enstitü binasında hiçbir faaliyetin gerçekleştirilmemesi; alt yapı oluşturulmaması.

1978; *Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü* binasının tek belirtisi tabelasının da sökülerek buraya Konya İl Halk Kütüphanesi'nin yerleştirilmesi.

1979; Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde *Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü*'nün kurulması. (Bu enstitünün yönetmeliği 13 Temmuz 1979 gün ve 16695 sayılı resmî gazetede yayınlanmıştır.)

1981; Üniversitelerin yeniden yapılanması çerçevesinde kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile Selçuk Üniversitesi'ndeki bu Enstitü'nün lağvedilmesi.

2 Mayıs 1985; Selçuklular Dönemi tarihi ile birlikte Hz. Mevlâna'nın hayatı, eserleri, fikirleri ve Mevlevîlik Tarihini de araştırma amacıyla Selçuk Üniversitesi bünyesinde *Selçuklu Araştırma Merkezi*'nin (SÜSAM) kurulması.

4 Haziran 1996; Selçuk Üniversitesi bünyesinde *Mevlâna Araştırmaları Merkezi* açılması için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na gerekçe, taslak, yönetmelik ve izin talebinin gönderilmesi.

13 Haziran 1996; Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'nun Selçuk Üniversitesi'nde *Mevlâna Araştırma Merkezi* açılmasına izin vermemesi.

1996; Hz. Mevlâna'nın 22. kuşak torunu Faruk Hemdem Çelebi'nin *Uluslar Arası Mevlâna Vakfı*'nı kurarak özellikle İnternet yoluyla Mevlâna ve Mevlevîlik kültürü konusunda tüm dünya insanlarına bilgiler sunmayı amaçlaması.

Mayıs 2004; 1985 yılında kurulan *S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi*'nin (SÜSAM) Hz. Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili 30'a yakın kongre, sempozyum ve panel düzenleyip üstüne düşen görevi yerine getirmeye çalışarak boşluğu doldurması.

6 Ekim 2004; Mevlâna'nın hayatı, eserleri, düşünceleri, ailesi, takipçileri üzerinde bilimsel çalışmalar gerçekleştirmek, Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini bilimsel verilere dayalı olarak incelemek ve araştırmak, bilim, kültür, edebiyat ve sanat alanlarında faaliyetler yapmak amacıyla merkezi Ankara olan *Mevlânâ Araştırmaları Derneği*'nin kurulması. 22 Mayıs 2005 günü ilk Olağan Genel Kurulu yapılan derneğin Başkanlığına Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu'nun seçilmesi.

16 Haziran 2004; Selçuk Üniversitesi Senatosunun Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na *Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi* açma başvurusunda bulunması.

11 Mart 2005; Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Genel Kurul toplantısında alınan kararla Selçuk Üniversitesi'nde *Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi* açılmasına olur verilmesi.

17 Mayıs 2005; 25818 sayılı Resmi Gazetede Yönetmelik'i yayınlanan S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin resmî statüye kavuşması.

Haziran-Aralık 2005; Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayatını, eserlerini, ilmi ve edebi kişiliğini, düşüncelerini, çevresindeki şahsiyetleri, Mevlevîlik tarih ve kültürünü, Türk ve Dünya edebiyat ve kültürlerindeki etkilerini ve konumunu incelemek, araştırmak; bu amaç doğrultusunda çalışmalarda bulunmak, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirmek ve yayınlar yapmak amacıyla kurulan S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin 1 Müdür, 3 Yönetim Kurulu Üyesi, 28 Genel Kurul Üyesi ve 5 Danışma Kurulu Üyesiyle çalışmalara başlaması. 10-17 Aralık 2007 tarihleri arası Konya'da yapılan 732. Vuslat Yıldönümü Anma Etkinlikleri çerçevesinde 1 Uluslar arası Sempozyum, 1 Panel, 1 Tiyatro&Şiir Dinletisi ve 2 Sergi düzenleyerek etkinliklere katkıda bulunması.

Kasım 2005; Birleşmiş Milletler Kültür Organizasyonu UNESCO'nun Hz. Mevlâna'nın doğumunun 800. Yıldönümü olan 2007 yılını "Mevlâna Yılı" ilan ederek üye ülkelerde anılma ve araştırılma kararı alması.

EK: 2

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ VE MERKEZİ İLE İLGİLİ MAKALELER BİBLİYOGRAFYASI

Prof. Hamdi Ragıp Atademir, "Mevlâna Tetkikleri ve Konya", 680. Ölüm Yıldönümünde Mevlâna, Konya, 1953, s. 101-105.

Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk; "Mevlâna Enstitüsü", *Zafer Gazetesi*, 19 Aralık 1955.

M. Ref'i Cevad Ulunay; "Bir Mevlâna Enstitüsü", *Milliyet Gazetesi*, 26 Aralık 1955.

Abdülbaki Gölpınarlı, "Bir Enstitü Kurulacaksa", *Tan Gazetesi*, 9 Aralık 1957.

Cahit Öztelli, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Meram Gazetesi*, 17 Aralık 1957.

Mehmet Önder, "Mevlâna Enstitüsü Açılırken", *Çağrı Dergisi*, Mart, 1961.

Nezihe Araz, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Sabah Gazetesi*, 17 Aralık 1961.

Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Konya Gazetesi*, 20 Aralık 1963 (15 günlük süreli yazı).

Arslan Ergüç, "Mevlâna Enstitüsü", *Çağrı Dergisi*, Aralık, 1964.

Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Türk Yurdu Dergisi*, c.V, S. 2, Şubat, 1966, s. 1-6.

Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Çağrı Dergisi*, Haziran, 1966, s. 8-18.

Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Adalet Gazetesi*, 13-17 Ocak 1966 (5 günlük süreli yazı).

Prof.Dr. Abdülkâdir Karahan, "Mevlâna Tedkikleri", *Çağrı Dergisi*, Mart, 1967.

M. Ref'i Cevad Ulunay, "Mevlâna Enstitüsü", *Milliyet Gazetesi*, 14 Aralık 1967.

Sezai Karakoç, "Mevlâna Enstitüsü", *Bâb-ı Âlde Sabah*, 21 Aralık 1967.

Suad Abanazır, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Konya Gazetesi*, 17 Aralık 1969.

Necati Elgin, "Konya'ya Bir Mevlâna Üniversitesi", *Yeni Konya Gazetesi*, 31 Ocak 1972.

Abdülbaki Gölpınarlı, "Mevlâna Enstitüsü İçin", *Çağrı Dergisi*, Ocak, 1975, s. 12-15.

Mehmet Önder, "Mevlâna Tedkikleri", *Çağrı Dergisi*, Ocak, 1975.

Feyzi Halıcı, "Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü", *Çağrı Dergisi*, Aralık, 1983, s. 3-4.

Prof.Dr. Erkan Türkmen, "Mevlâna Enstitüsü Kurulma Aşamasında", *Zaman Gazetesi*, 20 Mart 1996.

Doç.Dr. Emine Yeniterzi, "Türk Basınında Mevlâna Enstitüsü", *Selçuk Üniversitesi, 8. Millî Mevlâna Kongresi, Tebliğler*, 6-7 Mayıs 1996, s. 53-64.

Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu, "Konya'da Mevlâna Araştırmaları Merkezi", *Yeni İpek Yolu*, Aralık, 2002, s. 24-28.

Prof. Dr. Haşım Karpuz, "Selçuk Üniversitesi ve Mevlâna Araştırmaları", *Konya'dan Dünya'ya Mevlâna ve Mevlevîlik*, Konya Karatay Belediyesi Yayınları, Konya, 2002, s. 343-346.

Yard.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, "Yılan Hikâyesine Dönmesin-Mevlâna Kültür Merkezi Sevgimizin Bir Göstergesi", *Merhaba Gazetesi*, 3 Mayıs 2003.

Doç.Dr. Mustafa Özcan, "Mevlâna'yı Anma Törenleri", *Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî-İnsanlığın Aynası*, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Konya, 2004, s. 247-273.

Yard.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, "F. Nâfiz Uzluk'un Mevlâna Muhibleri Cemiyeti ve Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü Kurma Çabaları", *Merhaba Gazetesi Akademik Sayfalar*, 6 Ekim 2004.

Yard.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Konya Valisi Ahmet Kayhan'la Röportaj: "Yılan Hikâyesinden Gerçeğe Dönüşen Proje Mevlâna Kültür Merkezi, Mevlâna Araştırmaları ve Konya", *Hakimiyet Gazetesi*, 3-4-5 Mayıs 2005.

İhsan Kayseri, "Mevlana Merkezi", *Merhaba Gazetesi*, 20 Mayıs 2005.

F. Emre Yılmaz, Uğur Çankaya, "Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Mevlâna Hakkında Tek Otorite Olma Yolunda", Selçuk Üniversitesi Dergisi, *Selçuk Bakış*, Ocak, 2006, s. 86- 89.

EK: 3

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SELÇUKLU ARAŞTIRMA MERKEZİ (SÜSAM)'NİN
GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ETKİNLİKLER**

KONGRE, SEMPOZYUM, PANEL VE KONFERANSLAR:

- I. Millî Mevlâna Kongresi (3-5 Mayıs 1985)
- II. Millî Mevlâna Kongresi (3-5 Mayıs 1986)
- I. Milletlerarası Mevlâna Kongresi (3-5 Mayıs 1987)
- III. Millî Mevlâna Kongresi (12-14 Aralık 1998)
- IV. Millî Mevlâna Kongresi (12-13 Aralık 1989)
- II. Milletlerarası Mevlâna Kongresi (3-5 Mayıs 1990)
- V. Millî Mevlâna Kongresi (3-4 Mayıs 1991)
- VI. Millî Mevlâna Kongresi (24-25 Mayıs 1992)
- VII. Millî Mevlâna Kongresi (3-4 Mayıs 1993)
- I. Millî Mevlâna Sempozyumu (3 Mayıs 1994)
- İnsan Hakları, Hoşgörü ve Mevlâna Sempozyumu (TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu ve Konya Valiliği ile birlikte; 26-27 Ekim 1994)
- Konferans (Prof.Dr. Saime İnal Sâvi; 3 Mayıs 1995)
- II. Millî Mevlâna Sempozyumu (13 Aralık 1995)
- VIII. Millî Mevlâna Kongresi (6-7 Mayıs 1996)
- I. Mevlâna Paneli (16 Aralık 1996)
- II. Mevlâna Paneli (5 Mayıs 1997)
- IX. Millî Mevlâna Kongresi (15-16 Aralık 1997)
- III. Mevlâna Paneli (5 Mayıs 1998)
- Konferans (Prof.Dr. Mehmet S. Aydın; 17 Aralık 1998)
- IV. Mevlâna Paneli (5 Mayıs 1999)
- V. Mevlâna Paneli (17 Aralık 1999)
- VI. Mevlâna Paneli (3 Mayıs 2000)
- VII. Mevlâna Paneli (14 Aralık 2000)
- Konferans (Dr. Nezihe Araz; 4 Mayıs 2001)
- Konferans (Feyzi Halıcı; 11 Aralık 2001)
- X. Millî Mevlâna Kongresi (2-3 Mayıs 2002)
- III. Uluslararası Mevlâna Kongresi (5-6 Mayıs 2003)

SERGİLER:

- Hız. Mevlâna'nın Eserleri ve Mesnevî İle İlgili Yayınlar, (Doç.Dr. Adnan Karaismailoğlu, 10-17 Aralık 1996, Konya, Fuar Kültür Merkezi)
- Hız. Mevlâna ve Eserleriyle İlgili Yayınlar, (Dr. Nuri Şimşekler, 10-17 Aralık 1998, Konya, Fuar Kültür Merkezi)
- Mevlevîlikle İlgili Fotoğraf ve Belgeler, (Yard.Doç.Dr.Yakup Şafak - Arş.Gör. Sinan Taşdelen, 10-17 Aralık 1999, Konya, Fuar kültür Merkezi)
- Fotoğraflarla Uzluk Ailesi, (Yard.Doç.Dr. Yakup Şafak, Yard.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Yard.Doç.Dr. Yusuf Öz, Arş.Gör. Ahmet Türe, 2-3 Mayıs 2002, Selçuk Üniversitesi, S. Demirel Kültür Merkezi)

EK: 4

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA MERKEZİ YÖNETMELİĞİ
(Resmi Gazete, Yayın Tarihi: 17.05.2005; Sayı: 25818)**

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezinin görevlerine, organlarına ve yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; Selçuk Üniversitesine bağlı olarak kurulan Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezinin amaçlarına, yönetim organlarına, yönetim organlarının görevlerine ve çalışma şekline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7' nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Üniversite: Selçuk Üniversitesini,

Rektör: Selçuk Üniversitesi Rektörünü,

Merkez (SÜMAM): Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezini,

Merkez Müdürü: Merkezin Müdürünü,

Genel Kurul: Merkez Genel Kurulunu,

Yönetim Kurulu: Merkezin Yönetim Kurulunu,

Danışma Kurulu: Merkezin Danışma Kurulunu

ifade eder.

Merkezin amacı

Madde 5 — Merkezin amacı; Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayatını, eserlerini, ilmi ve edebi kişiliğini, düşüncelerini, çevresindeki şahsiyetleri, Mevlevilik tarih ve kültürünü, Türk ve dünya edebiyat ve kültürlerindeki etkilerini ve konumunu incelemek, araştırmak; bu amaç doğrultusunda çalışmalarda bulunmak, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirmek, yayınlar yapmaktır.

Merkezin görevleri

Madde 6 — Merkezin görevleri şunlardır;

a) Mevlâna ve Mevlevilik konusuyla ilgili olarak yurt içi ve yurt dışında araştırma ve incelemeler yapmak, yapanları desteklemek, konu ile ilgili kitap, makale, belge, doküman ve diğer arşiv malzemelerini tespit etmek ve teminine çalışmak,

b) Mevlâna'nın hayatı, ailesi, eserleri, fikirleri, çevresindeki ve dönemindeki edebi ve siyasi şahsiyetler ve Mevlevilik tarihi, kültürü ve sanatı üzerine araştırma ve yayınlar yapmak,

c) Faaliyet alanlarıyla ilgili olarak, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum, konferans, sergi ve kurslar düzenlemek,

d) Faaliyet alanlarıyla ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışında araştırma ve eğitim yapan kişi kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak,

e) Konuyla ilgili çalışmalar yapan bilim adamı, araştırmacı ve sanatçıları desteklemek.

Merkezin organları

Madde 7 — Merkezin organları şunlardır;

a) Merkez Müdürü,

b) Genel Kurul,

c) Yönetim Kurulu,

d) Danışma Kurulu.

Merkez müdürü

Madde 8 — Merkez Müdürü; Merkezin faaliyet alanı ile ilgili çalışmalarda bulunan Üniversite öğretim üyeleri arasından, Rektör tarafından üç yıl süre ile görevlendirilir. Süresi biten Merkez Müdürü yeniden görevlendirilebilir. Merkez Müdürü, Merkezi temsil eder ve Rektöre karşı sorumludur. Merkez Müdürü; çalışmalarında kendisine yardımcı olmak üzere, Üniversite öğretim üyeleri arasından birini müdür yardımcısı olarak görevlendirilmek üzere Rektörün onayına sunar. Merkez Müdürünün görevi sona erdiğinde yardımcısının da görevi sona erer. Merkez Müdürü; görevi başında bulunmadığı zamanlarda müdür yardımcısı, o da bulunmadığında Yönetim Kurulu üyelerinden en kıdemli olandan başlamak üzere birine vekalet bırakır. Vekalet süresi altı ayı geçemez.

Merkez müdürünün görevleri

Madde 9 — Merkez Müdürünün görevleri şunlardır;

a) Yönetim Kurulunu toplamak ve başkanlık etmek,

b) Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak,

c) Merkezin çalışma, hedef ve planlarını hazırlamak, Yönetim Kurulunun görüşünü aldıktan sonra bunları Rektörün onayına sunmak,

d) Merkezin idari işlerini yürütmek, personel ihtiyacını belirlemek ve Rektörlüğe sunmak,

e) Yurt içi ve yurt dışı araştırma ve uygulama merkezleri ile işbirliği yapmak.

Genel Kurul

Madde 10 — **Genel Kurul;**

a) Merkez Müdürü ve yardımcısından,

b) Üniversiteye bağlı Fen Edebiyat Fakültesinin, Doğu Dilleri ve Edebiyatları ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden üçer; Sanat Tarihi ve Tarih Bölümünden ikişer; Fransız Dili ve Edebiyatı, Alman Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden birer; İlahiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Devlet Konservatuarından üçer ve İletişim

Fakültesinden bir kişiden oluşan ve ilgili Yönetim Kurullarınca iki yıl süre ile görevlendirilen öğretim üye veya elemanlarından,

c) Merkezin amacına uygun çalışmalar yapan öğretim üye ve yardımcılarında Yönetim Kurulunca seçilen ve Rektör tarafından iki yıl için görevlendirilen dört üyeden oluşur.

Genel Kurul her öğretim yılı başında, Merkez Müdürünün daveti üzerine en az bir defa toplanır.

Genel kurulun görevleri

Madde 11 — Genel Kurulun görevleri; Merkezin faaliyetleri ile ilgili daha önce yapılan işler hakkında bilgi alışverişinde bulunmak, ertesi yılın planını görüşmek, süreleri dolan Yönetim Kurulu üyelikleri için seçim yapmak ve çalışmalara yön vermektir.

Genel Kurula; Rektör veya rektör yardımcılarında birisi, her ikisinin de bulunmadığı hallerde öğretim üyelerinden en kıdemlisi başkanlık eder.

Yönetim kurulu

Madde 12 — Yönetim Kurulu; Merkez Müdürü ve müdür yardımcısı dahil beş kişiden oluşur. Diğer üç üye; Merkez Müdürünün önerisi üzerine, Genel Kurulca kendi üyeleri arasından belirlenecek altı aday arasından Rektör tarafından üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir. Üyeliğin herhangi bir nedenle boşalması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilebilir. Yönetim Kurulu, Merkezin karar organıdır. Merkez Müdürü Yönetim Kurulunun başkanıdır. Yönetim Kurulu Merkez Müdürünün daveti üzerine ayda en az bir kez salt çoğunluk ile toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Yönetim kurulunun görevleri

Madde 13 — Yönetim kurulunun görevleri şunlardır;

- a) Merkezin yönetimi ile ilgili kararlar almak,
- b) Rektörlüğe sunulacak faaliyet raporunu görüşmek,
- c) Merkezin çalışma programını hazırlamak ve yürütmek,
- d) Personel ihtiyacını belirlemek,
- e) Merkezin çalışmaları için gerek duyulan çalışma grupları ve komisyonları oluşturmak,

Danışma kurulu

Madde 14 — Danışma Kurulu; Üniversite içinden veya dışından, Mevlâna ve Mevlevilik sanat ve kültürü ile ilgili araştırma ve çalışmalarıyla tanınan kişiler arasından, Rektör tarafından iki yıl için görevlendirilen en fazla altı kişiden ve Merkez Müdüründen oluşur.

Danışma Kurulu başkanı Rektör tarafından görevlendirilir. Danışma Kurulu, yılda en az bir defa toplanır ve toplantıya Danışma Kurulu başkanı başkanlık eder.

Danışma Kurulu; Merkezin yapacağı işlerde görüş bildirir veya yeni tekliflerde bulunabilir.

Danışma Kurulu; Merkezin danışma organı olup, kararları istişari niteliktedir.

Personel ihtiyacı

Madde 15 — Merkezin akademik, teknik ve idari personel ihtiyacı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca, Rektör tarafından görevlendirilecek personel tarafından karşılanır.

Yürürlük

Madde 16 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17 — Bu Yönetmelik hükümlerini Selçuk Üniversitesi Rektörü yürütür.

EK: 5

S.Ü. MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ'NİN ARALIK 2005'TE GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ETKİNLİKLER

Tek Nefeste Aşk, (Selçuk Üniversitesi Öğretim Elemanları Karma Sergisi, 7-17 Aralık 2005, Mevlâna Kültür Merkezi).

Semâ, (Reha Bilir Fotoğraf Sergisi, 12-30 Aralık 2005, İdea Kültür Sanat Merkezi).

Din ve Eğitim Açısından Mevlâna, (Hz. Mevlâna'nın 732. Vuslat Yıldönümü Anısına Panel, S.Ü. İlâhiyat Fakültesi'nin Katkılarıyla, 13 Aralık 2005, Konya, Alâeddin Konferans Salonu).

Mevlâna: Aşkın Coşkusu, (Tiyatro&Dinleti, Yazan ve Sunan: Prof.Dr. Talât S. Halman, 13 Aralık 2005, S.Ü. Alâaddin Keykubat Kampüsü, S. Demirel Kültür Merkezi).

Aşkın İzinde..., (2 Oturumlu Uluslararası Mevlâna Sempozyumu, 15 Aralık 2005, Alâaddin Keykubat Kampüsü, S. Demirel Kültür Merkezi).